

Asia: LVM/1096/03/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Maailman postiliiton yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kaupan liitto kiittää lausuntopyynnöstä, eikä sillä ole huomautettavaa hallituksen esitykseen.

Kaupan liitto haluaa kuitenkin lausua seuraavaa Maailman postiliiton yleissopimuksesta:

Eurooppalainen kaupan ala kokee lisääntyvää kilpailupainetta erityisesti aasialaisten verkkokauppayhtiöiden taholta. Kilpailu on hyvästä, sillä se kannustaa jatkuvaan innovointiin ja uudistumiseen. On kuitenkin tärkeää, että kilpailu tapahtuu tasapuolisin ehdoin.

Kansainvälisen verkkokaupan kilpailua vääristää tällä hetkellä mm. se, että moniin länsimaissa toimiviin yhtiöihin sovelletaan paljon korkeampia jakelukustannuksia kuin Kiinassa ja muissa kehittyvissä maissa toimiviin verkkokauppayhtiöihin. Verkkokauppayhtiön oman kansallisen postipalvelunsa kautta maksamien kansainvälisten lähetyskulujen (eli päätemaksujen) määrää säätelee Maailman postiliiton yleissopimus (Universal Postal Union, UPU). Järjestelmä juontaa juurensa Maailman postiliiton perustamiseen vuonna 1874 ja tuolloin omaksuttuun ajatukseen auttaa kehitysmaita perustamaan toimivia postipalveluja, jotka kykenevät toimittamaan postia myös kehittyneisiin maihin. Vaikka tarkoitus on aikanaan ollut hyvä, Kiinan kaltaiset kilpailukykyiset verkkokaupamarkkinat eivät enää tarvitse tällaista tukea.

UPU:n subventioiden vuoksi esimerkiksi vuoden 2015 tietojen perusteella 500 gramman paketin lähettäminen Yhdysvalloista Kiinaan saattaa maksaa 30 dollaria enemmän kuin yritykselle maksaa lähettää sama paketti Kiinasta Yhdysvaltoihin. Tällä hetkellä monet kiinalaiset markkinapaikat

tarjoavatkin maksuttoman toimituksen Kiinasta Suomeen ja veloittavat kuluttaja-asiakkailta tuotteista loppusummia, jotka ovat pienempiä kuin mitä on maksettava pelkästään kotimaanmarkkinoiden toimituskuluista, kun tilaus tehdään vastaavilta eurooppalaisilta yhtiöiltä. On tyyppillistä, että jo parin euron tilauksessa postikuluja ei veloiteta kuluttajalta lainkaan.

Copenhagen Economicsin arvion mukaan UPU:n johdosta maksettavat tulonsiirrot Länsi-Euroopasta ”kehittyviin maihin” ovat n. 1,25 miljardia euroa vuonna 2018. Tästä Kiinan ja Kaakkois-Aasian maiden saama osuus on lähes miljardin. Suomen tulee olla aktiivinen toimija kilpailua vääristävän järjestelmän muuttamiseksi. Pakettien toimitusmaksut tulee muuttaa kaikille toimijoille samantasoisiksi.

Vuoden 2016 Maailman postiliiton kongressi otti askelen oikeaan suuntaan, ja esimerkiksi Kiinan päätemaksut nousevat vuosittain vuosina 2017–2021. Kustannustason muutos on kuitenkin varsin hillitty ja eteneminen asiassa hidasta. Kiinan arvioidaan edelleen olevan maailman suurin nettovoittaja, ja kiinalainen verkkokauppa hyötyy pakettitoimitusten subventoinnista esimerkiksi Pohjoismaihin suuntautuvassa kuluttajakaupassa. On ehdottoman tärkeää, että eurooppalaiset sääntelyviranomaiset alkavat jo nyt laatia vuoden 2020 UPU:n kongressiin yhteisesityksiä, joiden tavoitteena on uudistaa koko päätemaksujärjestelmä ja lopettaa kiinalaisten verkkokaupatoimitusten tukeminen.

Kiinalaisten verkkokauppojen Suomeen lähettämät paketit ovat Postin mukaan tyyppisesti kirjepostiin kuuluvia, alle kahden kilogramman ns. pikkupaketteja, joiden käsittely kuuluu Postille osoitetun yleispalveluvelvoitteen piiriin. Kiinasta tulevien kirjelähetysten käsittely ja lajittelu vaativat paljon käsityötä, sillä suurimmassa osassa kirjeistä ei ole lähetyksen tietoja digitaalisessa muodossa. Tämä tekee käsittelystä kalliin. EU:n postidirektiivin ja Suomen postilain mukaan Postin tulee toteuttaa yleispalveluvelvoitteen piirissä olevat palvelut kustannuslähtöisesti. Toisin sanoen tiettyyn palveluun tai tuotteeseen suoraan kohdistettavissa olevat kustannukset tulee lain mukaan kohdistaa kyseiseen palveluun tai tuotteeseen.

Postin tulisikin ensisijaisesti laskuttaa UPU:n aiheuttamat kulut suoraan kansainvälisten postipalveluiden käyttäjiltä, eikä vyöryttää kustannuksia suomalaisten yritysten ja kuluttajien maksettavaksi, kuten se nyt käytännössä toimii. Käsittelykustannusten kohdennus voitaisiin toteuttaa esim. kuluttajalta perittävän, ylimääräisiin käsittelykustannuksiin perustuvan käsittelymaksun kautta. Tällainen menettely vähentäisi UPU:n aiheuttamaa kilpailuvääristymää. Vastaavan tyyppistä menettelyä on hyödynnetty menestyksellä Ruotsissa, jossa PostNord alkoi 1.3.2018 periä kolmansista maista tulevien lähetysten alv-ilmoitusten käsittelystä muutaman euron käsittelymaksua. Kiinasta tilattujen pakettien määrä tippui välittömästi 90 %:a vuoden 2017 lopun tasosta, kun kuljetuskustannusten aiheuttama kilpailuvääristymä faktisesti poistui.

KAUPAN LIITTO

Juhani Pekkala
Toimitusjohtaja

Koivisto Janne
Kaupan liitto ry